

PM Rotel III (Dnr KS 2025/1221)

Betänkandet En översyn av den statliga lönegarantin (SOU 2025:77)

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet
Remisstid den 19 januari 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stad har fått betänkandet *SOU 2025:77 En översyn av den statliga lönegarantin* på remiss. Utredningen föreslår en ny lönegarantilag och att Skatteverket bör ges huvudansvaret för handläggningen av alla lönegarantiärenden, från beslut, till utbetalning och eventuella återkrav. Kontrollen föreslås att öka, i syfte att bland annat motverka felaktiga lönegarantiutbetalningar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

På grund av kort remisstid har socialförvaltningen inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att utredningens förslag är välmotiverade och väl avvägda.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till utredningens bedömningar.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Den statliga lönegarantin är en grundläggande trygghet för människor som drabbas när en arbetsgivare går i konkurs eller genomgår rekonstruktion. För oss är det avgörande att de system som ska skydda arbetstagare också är tydliga, rättvisa och tillräckligt robusta för att inte kunna missbrukas.

Mot den bakgrunden är det positivt att regelverket moderniseras och samlas i en ny lag. Ett mer enhetligt system, med Skatteverket som ansvarig myndighet, ökar både

förutsägbarheten för den enskilde och möjligheterna att upptäcka och stoppa felaktiga utbetalningar. Att lönegarantin kopplas till bidragsbrottslagen är också viktigt. Vår välfärdsstat måste alltid ha både ett starkt skydd och starka kontrollverktyg.

Samtidigt måste processen vara begriplig för den som befinner sig i en pressad livssituation. Den som förlorar sin försörjning över en natt ska mötas av tydlig information och ett lättillgängligt förfarande, inte av oklara regler eller risk för att gå miste om ersättning för att man inte nås av rätt instruktioner i tid.

Sammanfattningsvis bedömer jag att förslagen stärker både arbetstagarnas trygghet och systemens legitimitet, vilket är avgörande för att upprätthålla tilliten till välfärden.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 11 december 2025

Emilia Bjuggren

Bilaga

Remiss – Betänkandet En översyn av den statliga lönegarantin (SOU 2025:77), dnr KS 2025/1221–1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Stockholms stad har fått betänkandet *SOU 2025:77 En översyn av den statliga lönegarantin* på remiss.

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert regelverk för den statliga lönegarantin där en myndighet, i första hand Skatteverket, ska ha huvudansvaret för lönegarantiärenden.

Den statliga lönegarantin syftar till att skydda arbetstagarna i en situation där arbetsgivaren är föremål för ett insolvensförfarande. Staten ansvarar då under vissa förutsättningar och i viss utsträckning för betalning av arbetstagarnas fordringar hos arbetsgivaren. I uppdraget ingår att på flera områden lämna förslag som saknar motsvarighet i dagens lagstiftning. Lönegarantilagen har sedan tillkomsten 1992 ändrats och kompletterats flera gånger. Med tiden har lagstiftningen blivit ganska svårtillgänglig och besvärlig att överskåda. Detta framstår som särskilt olämpligt med tanke på att den huvudsakligen ska tillgodose ett socialt skyddsbehov hos arbetstagarna. Utredningen föreslår mot denna bakgrund att lönegarantin ska regleras i en ny lönegarantilag, där ambitionen är att – vid sidan av de sakliga ändringar som föranleds av utredningsarbetet – också ge en lagtekniskt bättre utformning än dagens lag.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Förutsättningar för statlig lönegaranti

Enligt förslaget ska statlig lönegaranti kunna betalas i samma situationer som enligt dagens reglering dvs när arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land. Det kan även vara fråga om situationer där arbetsgivaren genomgår företagsrekonstruktion i Sverige eller där arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land är föremål för vissa insolvensförfaranden. Precis som i nuvarande lagstiftning föreslås viss anknytning till Sverige krävas.

Den statliga lönegarantins omfattning

Utredningen föreslår att vid konkurs ska den statliga lönegarantin även fortsättningsvis omfatta fordringar på lön eller annan ersättning samt pension som har förmånsrätt eller förmånsrättslagen. Utöver detta föreslår utredningen en förändring innebärande att lönegarantin även ska omfatta fordringar på uppsägningslön som saknar förmånsrätt enbart av det skälet att arbetstagaren inte har visat att anmälan som arbetssökande hos offentlig arbetsförmedling har skett.

Utredningen föreslår även att lönegarantin ska omfatta fordringar på lön eller annan ersättning och pension även om fordringarna är sådana att de efter en skälighetsbedömning enligt konkurslagen inte får göras gällande i konkursen. En förutsättning för rätt till lönegaranti i det senare fallet ska dock vara att fordringen skulle ha omfattats av rätt till lönegaranti, om den hade fått göras gällande i konkursen. Det föreslås att samma rätt till lönegaranti ska gälla vid företagsrekonstruktion som vid konkurs.

Lönegarantin föreslås även fortsatt omfatta fordringar på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion, dvs. fordringar som inte omfattas av förmånsrätt. När det gäller omfattningen av rätten till lönegaranti föreslår utredningen att den huvudsakligen ska vara densamma som i nuvarande lagstiftning.

Enligt förslaget ska det dock inte längre finnas något krav på att arbetstagaren kan visa att anmälan som arbetssökande hos offentlig arbetsförmedling har skett.

För att uppfylla lönegarantins skyddsfunktion föreslås att lönegarantin även fortsättningsvis även ska omfatta kostnaden för konkursansökan om en arbetstagare på grund av en fordran som omfattas av lönegarantin har ansökt om att gäldenären ska försättas i konkurs.

I nuvarande regelverk saknas rätt till lönegaranti för ett innehållt belopp i situationer där en arbetstagare är föremål för löneutmätning och arbetsgivaren försätts i konkurs innan ett av arbetsgivaren innehållt löneutmätningssbelopp har betalats ut till Kronofogdemyndigheten. Utredningen föreslår att lönegaranti vid konkurs ska omfatta ett sådant innehållt belopp motsvarande lön eller annan ersättning och pension då det annars är jämförbart med en situation där arbetsgivaren inte betalat ut ersättning till arbetstagaren.

I likhet med gällande lagstiftning innehåller utredningens förslag om begränsningar när det gäller belopp och sammanlagd tid som lönegaranti kan beviljas för.

I syfte att förhindra otillbörligt utnyttjande av den statliga lönegarantin föreslås en generell regel riktad mot missbruk av denna. En lönefordran ska inte omfattas av lönegarantin om det finns grundad anledning att anta att avsikten är att lönegarantin ska utnyttjas på ett otillbörligt sätt.

Skatteverket föreslås få huvudansvaret för lönegarantiärenden

I syfte att ge goda förutsättningar för en enhetlig tillämpning bedömer utredningen att en och samma myndighet bör ha ansvaret för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden som aktualiseras i samband med konkurser och företagsrekonstruktioner. Att en myndighet har tillgång till all information i ett ärende och dessutom ansvarar för samtliga moment i handläggningen av ärendet ökar förutsättningarna för en bättre överblick av ärendet och därmed även för en förbättrad kontroll för att motverka felaktiga utbetalningar.

Utredningen föreslår därför att Skatteverket får huvudansvaret för handläggningen av de lönegarantiärenden som aktualiseras i samband med konkurser och företagsrekonstruktioner i Sverige och som omfattas av den föreslagna nya lönegarantilagen. Skatteverkets föreslagna uppdrag innebär att ta emot ansökningar, vidta utrednings- och kontrollåtgärder, fatta beslut samt hantera utbetalning och återkrav.

När det gäller lönegarantiärenden i gränsöverskridande situationer, dvs. när svensk lönegaranti ska betalas vid konkurs i ett annat nordiskt land eller vid vissa insolvensförfaranden i ett annat EU- eller EES-land, föreslår utredningen att även dessa ärenden ska handläggas av Skatteverket.

Arbetstagaren ska ansöka om lönegaranti

I betänkandet föreslås ett förändrat sätt för hur ett lönegarantiärende ska inledas. Enligt utredningen ska ett lönegarantiärende alltid inledas genom en ansökan från arbetstagaren. Det skulle ge möjlighet att ställa krav på identifiering av arbetstagaren när ansökningen görs. Ett krav på att arbetstagaren ska ansöka om lönegaranti skulle också tydliggöra arbetstagarens egna ansvar för att rätt lönegarantibelopp betalas ut och ge bättre straffrättsliga förutsättningar att vid behov utkräva ansvar.

Ansökan ska innehålla relevanta uppgifter om arbetstagaren och arbetsgivaren samt uppgift om de fordringar som omfattas av anspråket på lönegaranti med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser. Det är viktigt att det är tydligt för arbetstagaren när ansökningen senast måste göras för att rätten till lönegaranti inte ska gå förlorad. Utredningen föreslår därför en lagstadgad tidsgräns. Det saknas i nuvarande lagstiftning. Enligt förslaget ska en ansökan om lönegaranti ha inkommit till Skatteverket inom åtta månader från konkursbeslutet eller under den tid som företagsrekonstruktionen pågår, dock senast åtta månader från beslutet om företagsrekonstruktion. Om inte ansökan inkommit inom tidsramen saknas rätt till lönegaranti.

Konkursförvaltares och rekonstruktörers roll

I nuvarande system är det konkursförvaltare och rekonstruktörer som utreder och bedömer rätten till lönegaranti vid konkurser och företagsrekonstruktioner i Sverige. Det finns inte något formellt ansökningsförfarande. I det förslag utredning lämnat ska arbetstagarna själva ansvara för att ansöka om rätt till lönegaranti. För att kunna tillvarata den rätten behöver de ha kunskap om regelverket för lönegarantin.

I förvaltares och rekonstruktörers uppdrag redan idag ingår att ha kontakter med arbetstagarna för att tex informera om förfarandet. De har god kunskap om vilka som kan ha rätt till lönegaranti och utredningen föreslår därför att förvaltare och rekonstruktörer ges en skyldighet att informera de som kan ha rätt till betalning genom lönegarantin om villkoren för det.

Om förvaltaren eller rekonstruktören bedömer att en arbetstagare har rätt till lönegaranti, så ska förvaltaren eller rekonstruktören upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan. En förutsättning för denna skyldighet är att arbetstagaren har givit uttryck för en vilja att ansöka om lönegaranti med stöd av ett sådant underlag.

Handläggningen hos Skatteverket

För att Skatteverket säkert ska kunna förlita sig på ett underlag från konkursförvaltaren eller rekonstruktören vid sin prövning av en ansökan om

lönegaranti föreslås att underlaget ska lämnas till Skatteverket direkt från förvaltaren eller rekonstruktören.

Då ges Skatteverket möjlighet att sedan skicka arbetstagaren inför dennes ansökan om lönegaranti. Det ska dock vara möjligt för arbetstagaren att inleda lönegarantiärendet hos Skatteverket även utan att något underlag från förvaltaren eller rekonstruktören har upprättats och lämnats in till myndigheten. Utredningen föreslår att Skatteverket ska besluta i vilken omfattning lönegaranti ska beviljas. Skatteverket ska också ha möjlighet att ändra ett beslut om det framkommer att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats. En ändring till arbetstagarens nackdel ska endast få omfatta lönegarantibelopp som ännu inte har betalats ut. För det fall en arbetstagare lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat de uppgifter arbetstagaren är skyldig att göra föreslås att arbetstagaren under vissa förutsättningar blir återbetalningsskyldig för utbetalade lönegarantibelopp.

I syfte att säkerställa att lönegarantin används på rätt sätt föreslår utredningen att Skatteverket ska göra de utredningar och kontroller som krävs för att bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin. Detsamma föreslås gälla i fråga om utredningar och kontroller för att bedöma om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Som ett led i denna utredning och kontroll föreslås en uppgiftsskyldighet för konkursförvaltaren, konkursgäldenären, rekonstruktören, rekonstruktionsgäldenären, arbetslöshetskassor, arbetstagarens övriga arbetsgivare och kreditinstitut. I samma syfte anser utredningen att det finns behov av en uppgiftsskyldighet för Skatteverkets beskattningsverksamhet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i förhållande till Skatteverkets lönegarantiverksamhet. En sådan reglering bedöms lämpligast ske på förordningsnivå.

Enligt utredningens förslag ska alltså lönegarantiärenden ska prövas av Skatteverket, som är en förvaltningsmyndighet. Därför föreslår utredningen att en överprövning av Skatteverkets beslut ska ske genom överklagande till domstol. Utredningen framför vikten av lönegarantifrågor prövas av den domstol som har närmast koppling till och kännedom om det bakomliggande insolvensförfarandet och föreslår därför att Skatteverkets beslut ska överklagas till den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion.

Statens rätt till betalning

Lönegarantin träder i stället för arbetsgivarens löneutbetalningar och syftar till att skydda arbetstagarna, inte att vara ett statligt ekonomiskt stöd för företag. I likhet med nu gällande regelverk föreslås därför att staten ska inträda i arbetstagarens rätt mot gäldenären när en arbetstagares fordran helt eller delvis har blivit betalad genom lönegarantin.

Straffrättsligt ansvar

Det är angeläget att det straffrättsliga skyddet för lönegarantin är lika effektivt som skyddet för andra statliga stöd och ersättningar och utredningen bedömer att

lönegarantin har behov av ett särskilt straffrättsligt skydd. Åtgärder som kontroller och återkrav är nödvändiga men inte tillräckliga för att komma till rätta med problematiken. Effektiva straffrättsliga bestämmelser kan antas minska risken för att lönegarantin angrips genom brottslighet och även minska andelen felaktiga utbetalningar. Utredningen föreslår därför att bidragsbrottslagens tillämpningsområde ska utvidgas till att omfatta även lönegaranti. Som en följd av det förslaget föreslås att lönegarantin även ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Skatteverket redan idag i uppgift att medverka i vissa brottsutredningar samt bedriva underrättelseverksamhet avseende viss brottslighet. Utredningen föreslår att lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska utvidgas till att även omfatta brott enligt bidragsbrottslagen om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

På grund av kort remisstid har socialförvaltningen inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Lönegarantin är ett viktigt skydd för arbetstagare i en utsatt situation och det är viktigt att information, ansökningsprocess och hantering är tydlig och transparent. Stadsledningskontoret instämmer med utredningen om vikten av att skyddet för arbetstagarna upprätthålls och förslaget om att låta en myndighet hantera samtliga delar torde ge goda förutsättningar för en tydlig och enhetlig hantering.

Vikten av att regelverkets utformning motverkar alla former av missbruk av samhällets välfärdssystem kan inte nog betonas men även att berörda myndigheter ges möjlighet att kontrollera, följa upp men även återkräva felaktigt utbetalda ersättningar.

Stadsledningskontoret anser att utredningens förslag är välmotiverade och väl avvägda.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen lämnar synpunkter på de delar av utredningens förslag som bedöms relevanta utifrån förvaltningens verksamhetsområden och lämnar övriga delar

utan kommentarer. Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att tydlig och tillgänglig information till berörda individer är avgörande, särskilt med tanke på att arbetstagaren själv måste ansöka om lönegaranti inom viss tid och uppfylla vissa krav. Förvaltningen ser även positivt på att lönegarantin föreslås omfattas av bidragsbrottslagen och underrättelseskyldigheten vid felaktiga utbetalningar. Eftersom lönegarantiärenden hanteras av Skatteverket och inte inom socialförvaltningens verksamhetsområden lämnas ingen bedömning av de föreslagna lagändringarna.

Socialförvaltningens kontorsutlåtande översänds till kommunstyrelsen som svar på remissen